

AUDITO IR APSKAITOS TARNYBA

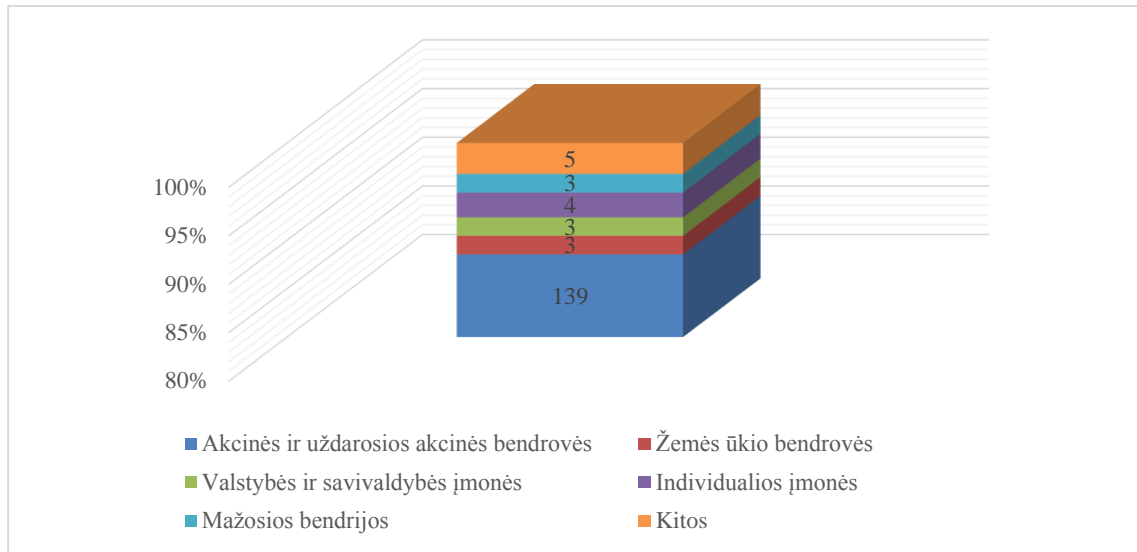
**APKLAUSOS
DĖL PAVYZDINIO SĄSKAITŲ PLANO
APŽVALGA**

2015

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo Nr. IX-575 pakeitimo įstatymą ir dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/34/ES pakeistus verslo apskaitos standartus, pakeistas ir nauja redakcija išdėstytas pavyzdinis sąskaitų planas. Audito apskaitos tarnyba norėjo sužinoti respondentų nuomonę apie pavyzdinio sąskaitų plano redakcijos, galiosiančios nuo 2016 m. sausio 1 d., pakeitimus, padarytus pagal 2-ajame verslo apskaitos standarte „Balansas“ ir 3-iajame verslo apskaitos standarte „Pelno (nuostolių) ataskaita“ patvirtintą naują finansinių ataskaitų formų struktūrą.

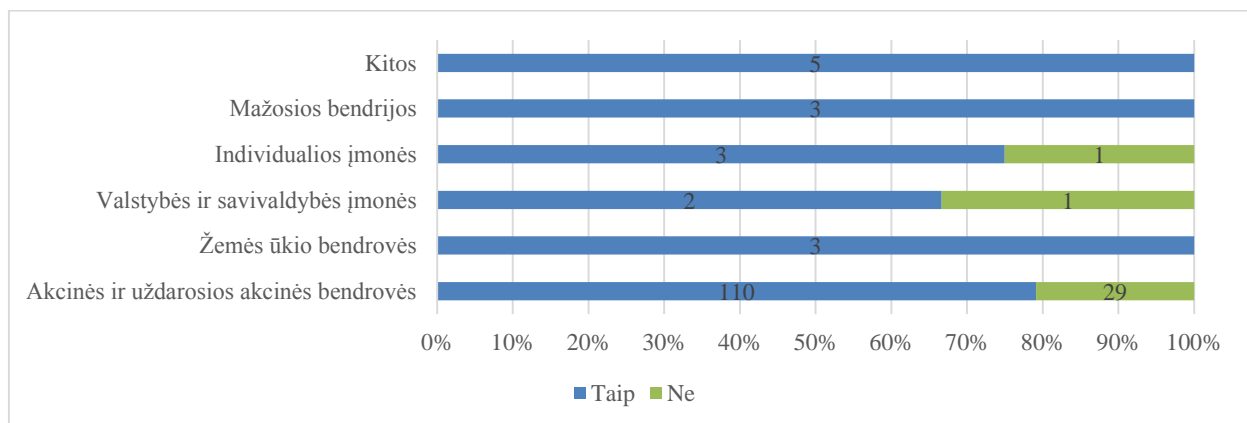
Apklausa dėl pavyzdinio sąskaitų plano Audito ir apskaitos tarnybos tinklapyje buvo vykdoma 2015 metų balandžio–birželio mėnesiais. Apklausoje dalyvavo 157 respondentai.

Apklausoje dalyvavusių įmonių pasiskirstymas pagal teisinę formą pateiktas 1 pav.

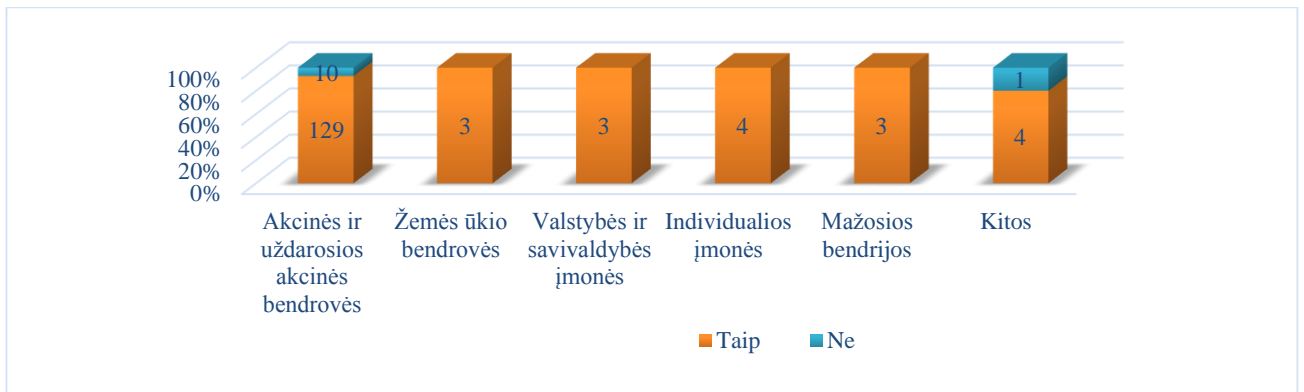
1 pav. Įmonių, atsakiusių į klausimą, pasiskirstymas pagal teisinę formą

Kadangi verslo apskaitos standartai nedraudžia įmonėms savarankiškai pasirinkti sąskaitų klasių ir numerių, mus domino, ar įmonės, tvirtindamos savo sąskaitų planus vadovaujasi Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus patvirtintu pavyzdiniu sąskaitų planu. Apklausoje rezultatai rodo, kad 80 proc. apklausoje dalyvavusių įmonių tvirtindamos savo sąskaitų planus vadovaujasi Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus patvirtintu pavyzdiniu sąskaitų planu, likę 20 proc. juo nesivadovauja. 2 pav. pateikta, kokie buvo įvairios teisinės formos įmonių atsakymai į anketos klausimą „Ar Jūsų įmonės patvirtintas sąskaitų planas yra parengtas vadovaujantis šiuo metu galiojančiu sąskaitų planu?“

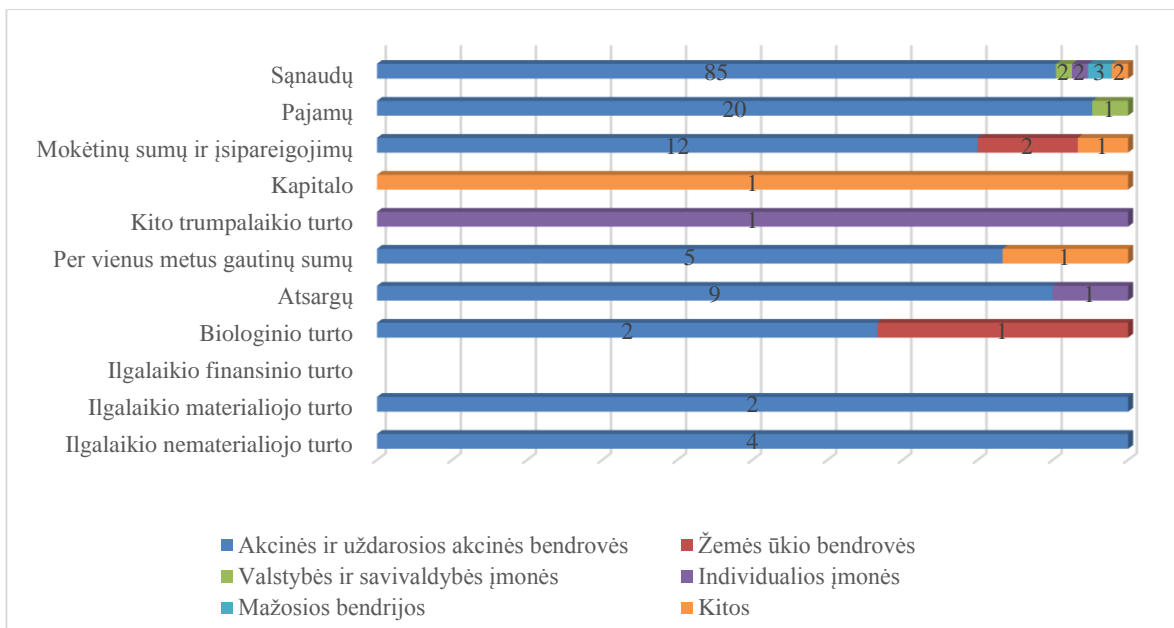
2 pav. Pagal teisinę formą suskirstytų įmonių atsakymai į anketos klausimą „Ar Jūsų įmonės patvirtintas sąskaitų planas yra parengtas vadovaujantis šiuo metu galiojančiu sąskaitų planu?“

Kiekviena įmonė tvirtindama savo individualų sąskaitų planą atsižvelgia ne tik į išorinius, bet ir į vidaus informacijos poreikius. Individualus įmonės sąskaitų planas gali būti išplėstas ir detalizuotas, į jį įtraukiama tiek naujų sąskaitų, kad apskaitoje būtų sukaupta kokybiška informacija, arba įmonei nereikalingų sąskaitų atsisakoma. Įmonių buvo klausiama, ar tvirtindamos sąskaitų planą jos atsižvelgia į savo veiklos specifiką? Net 93 proc. respondentų atsakė, kad tvirtindami sąskaitų planą atsižvelgia į savo veiklos specifiką, ir tik 7 proc. neatsižvelgia. Apklauso duomenys rodo, kad tvirtindamos sąskaitų planą į savo veiklos specifiką neatsižvelgia 10 akcinių ir uždaryjū akcinių bendrovių ir viena kitos teisinės formos įmonė.

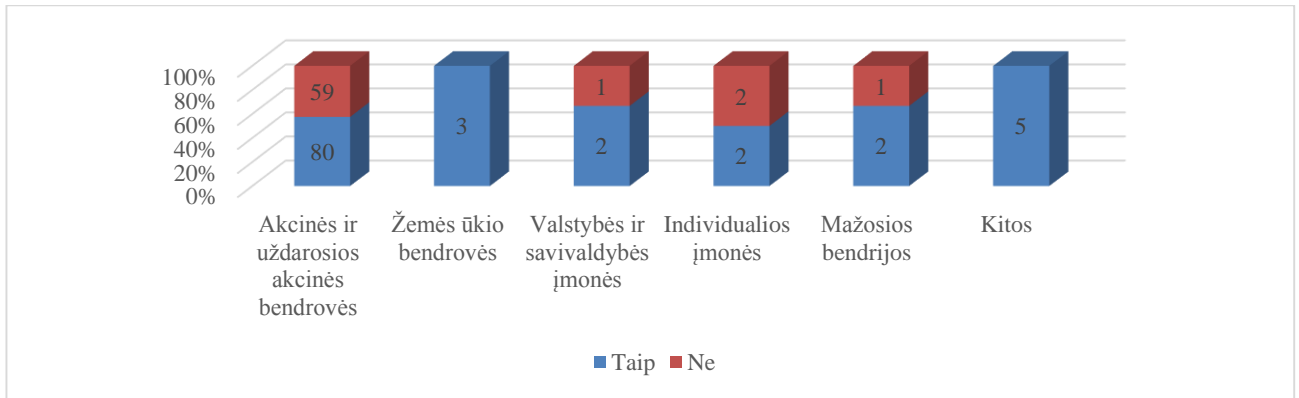
3 pav. Respondentų atsakymai į 3 anketos klausimą

Domėjomės, kurios sąskaitos, atsižvelgiant į veiklos specifiką, įmonės naudojamame sąskaitų plane yra labiau detalizuotos negu pavyzdiniame sąskaitų plane? Iš visų apklausoje dalyvavusių respondentų net 60 proc. atsakiusiųjų nurodė sąnaudų sąskaitą, 13 proc. – pajamų, 10 proc. – mokėtinų sumų ir įsipareigojimų, 6 proc. – atsargų. Iš 157 anketą užpildžiusių įmonių nė viena nepasirinko ilgalaikio finansinio turto grupės. Respondentų atsakymai apie sąskaitų detalizavimą pateikti 4 pav.

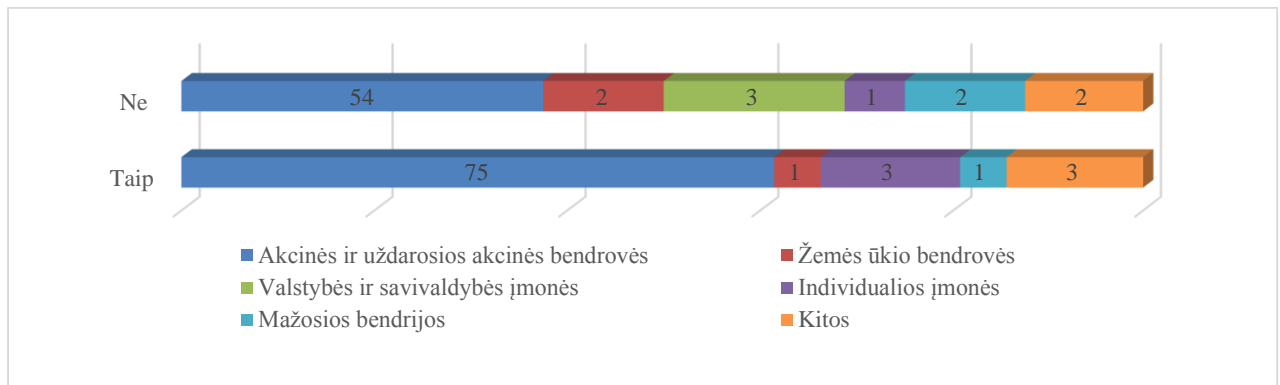
4 pav. Respondentų nurodytos sąskaitos

Net 60 proc. į klausimą atsakiusių įmonių nurodė, kad pagal Apskaitos direktyvos reikalavimus pakeistas sąskaitų planas yra detalus, 40 proc. respondentų pareiškė priešingą nuomonę. Respondentų pasirinkti atsakymai pagal įmonių teisinę formą pateikti 5 pav.

5 pav. Teigiamų ir neigiamų atsakymų pasiskirstymas

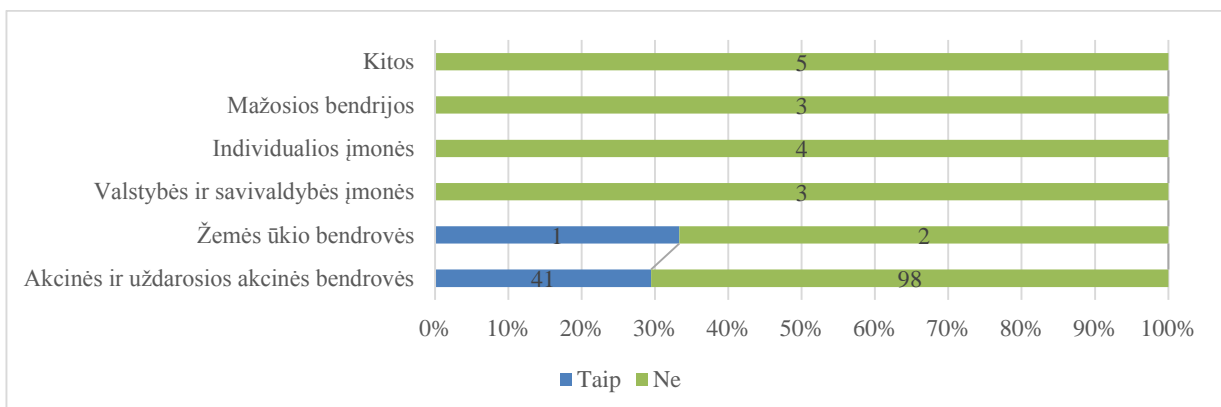
Sąskaitų plane neliko pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartį valdomo turto sąskaitų. Klausėme įmonių, ar jų patvirtintuose sąskaitų planuose naudojamos minėtos sąskaitos. 53 proc. apklausoje dalyvavusių įmonių patvirtintuose sąskaitų planuose minėtos sąskaitos naudojamos, 47 proc. – ne. Atsakymai pateikti 4 pav.

6 pav. Atsakymai į 6 anketos klausimą

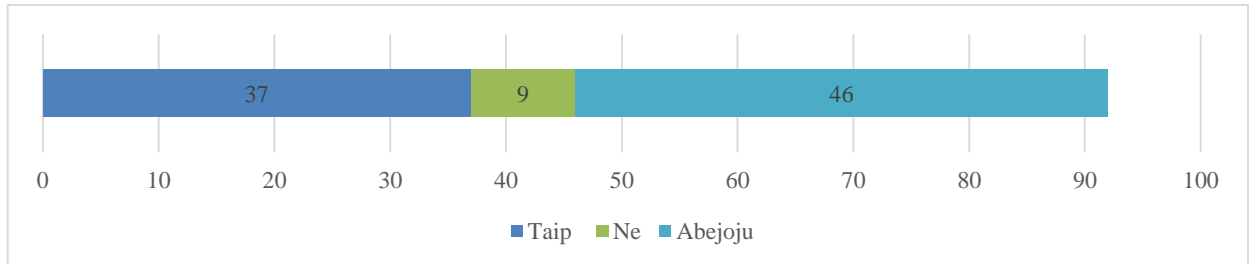
Atsižvelgiant į Apskaitos direktyvos reikalavimus, sąskaitų plane neliko sąskaitų *Pagautė* ir *Netekimai*, kuriose parodomi atsitiktinių ūkinių įvykių, nesusijusių su įprastine įmonės veikla, rezultatai. Norėjome sužinoti, ar įmonėms yra aktualios minėtos sąskaitos. 22 proc. respondentų atsakė, kad taip, 71 proc. – ne, 7 proc. šiuo klausimu neturėjo nuomonės.

Pagal direktyvos reikalavimus balanse plačiau pateikiama informacija apie asocijuotąsias ir įmonių grupės (t. y. tos pačios įmonės patronuojamąsias ir patronuojančiąsias) įmones. Informacija pateikiama finansinio turto ir per vienus metus gautinų sumų straipsniuose. Atsižvelgiant į tai, sąskaitų plane detalizuotos minėtos sąskaitos. Klausėme įmonių, ar joms aktualios su įmonių grupės ir asocijuotosiomis įmonėmis susijusios sąskaitų grupės.

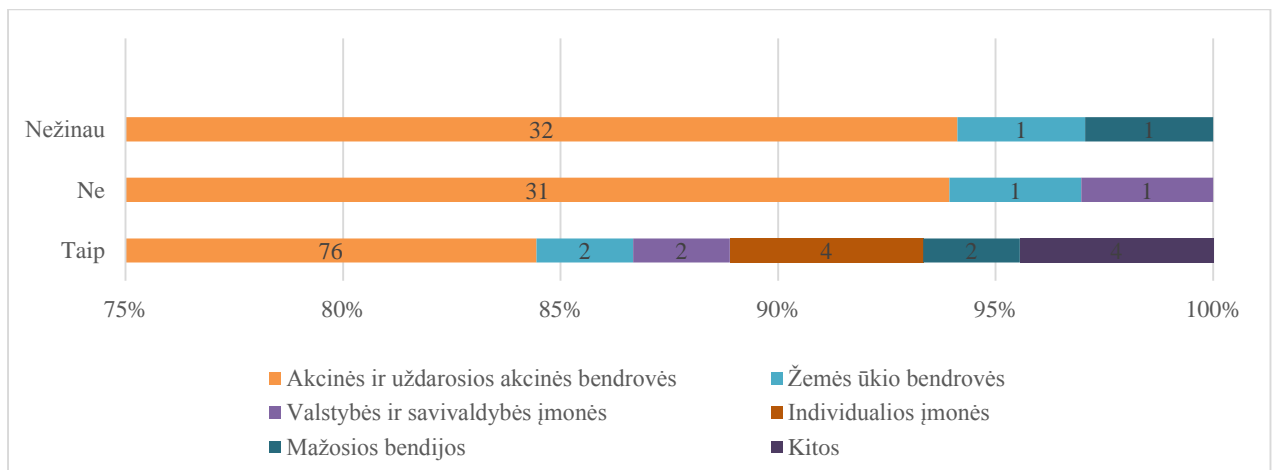
7 pav. Respondentų atsakymai dėl asocijuotųjų ir įmonių grupės įmonių sąskaitų aktualumo

Pagal naujus direktyvos reikalavimus pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiama daug detalesnė informacija apie finansinę ir investicinę veiklą. Sąskaitų plane vietoj buvusios 53-ios sąskaitos *Finansinės ir investicinės veiklos pajamos* pateiktos trys naujos: 55 sąskaita *Investicijų į patronuojančiosios, patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių akcijas pajamos*, 56 sąskaita *Kitų ilgalaikių investicijų ir paskolų pajamos* ir 58 sąskaita *Kitos palūkanų ir panašios pajamos*. Klausėme įmonių, ar minėtos sąskaitos išskaidymas, jų nuomone, leis finansinėse ataskaitose pateikti tikrą ir teisingą vaizdą apie įmonės veiklos rezultatus. Respondentų atsakymai procentais pasidalino taip:

8 pav. Respondentų nuomonė dėl finansinės ir investicinės veiklos sąskaitų detalizavimo

Apklausoje taip pat siekta sužinoti, ar pasikeitus pavyzdiniam sąskaitų planui įmonėms reikės keisti savo sąskaitų planą? Apklausos rezultatai rodo, kad 56 proc. respondentų reikės keisti patvirtintą sąskaitų planą, 22 proc. – nereiks. Likusieji 22 proc. nurodė, kad nežino. Respondentų pasirinkti atsakymai pagal įmonių teisinę formą pateikti 9 pav.

9 pav. Respondentų atsakymai dėl savo sąskaitų plano keitimo

Apklausoje rezultatai parodė, kad net 80 proc., arba 126 iš 157, apklausoje dalyvavusių įmonių tvirtindamos savo sąskaitų planus vadovaujasi Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus patvirtintu pavyzdiniu sąskaitų planu, o 93 proc. respondentų dar atsižvelgia ir į savo veiklos specifiką. Iš pateiktų rezultatų galima spręsti, kad dėl naujų Apskaitos direktyvos reikalavimų daugeliui įmonių teks peržiūrėti ir pakeisti savo patvirtintus sąskaitų planus.